

Školitelský posudek diplomové práce

Autorka diplomové práce: JUDr. Alla Tymofeyeva, Ph.D.

Téma: *Analýza trestněprávní terminologie v českých překladech
vybraných románů F. M. Dostojevského*

Vedoucí práce: PhDr. Stanislav Rubáš, Ph.D.

Diplomantka si zvolila téma, které spojuje hlavní obor jejího profesního zájmu i předchozího studia s oborem translatologickým. Domnívám se, že jde o šťastné spojení dvou disciplín, které se v předložené diplomové práci zúročilo.

Předně bych rád vyzdvihl téma samotné, neboť jde o jeden prvních pokusů zmapovat danou problematiku. Dále oceňuji kapitolu věnovanou diachronnímu přehledu o trestněprávních předpisech na území Ruska a v českých zemích, která celou problematiku zasazuje do nezbytného rámce a vytváří předpolí pro vlastní analýzu trestněprávní terminologie v románech Dostojevského ve srovnání s jejich českými překlady.

V neposlední řadě pak považuji za chvályhodnou vlastní analytickou práci diplomantky, která v prvé řadě obnášela časově i organizačně náročné rešerše v knihovnách. Třebaže to působí jako samozřejmost, v kontextu současné vysokoškolské studijní praxe akcentující rychle dostupné elektronické zdroje, jde o nadstandard – zejména vzhledem k množství textů, jež bylo třeba projít a zpracovat (viz *Metodologie a překladatelské postupy*, s. 8 – 11).

Ojedinělost zvoleného tématu i množství analyzovaného materiálu dle mého soudu řadí tuto diplomovou práci do kategorie experimentů a tento fakt s sebou, samozřejmě, nese celou řadu úskalí. Diplomantce se podařilo omezit výběr zkoumaných trestněprávních pojmů na celkem šestnáct slov (v rámci pěti vybraných Dostojevského románů), podařilo se jí podat stručný a jasný diachronní přehled o trestněprávních předpisech ve výchozí i cílové kultuře a rovněž o stylové platnosti odborných termínů obecně v rámci krásné literatury, avšak nepřehlédnutelným problémem – typickým pro podobné široce rozkročené práce – je nedostatečné usouvzažnění nastřádaných poznatků v určitý celek.

Mnohý diplomantčin poznatek či postřeh tak zůstal v rovině pouhého konstatování, které z hlediska celku působí jaksi nadbytečně či naddimenzovaně. Dva příklady za všechny: (1) rozsáhlá kapitola věnovaná medailonkům jednotlivých překladatelů, s. 38–47, má sice nespornou informační hodnotu, avšak její místo v rámci celku práce je přinejmenším sporné; (2) kniha *Wages of evil* Anny Schur z roku 2013, věnovaná vztahu práva a morálky v Dostojevského románu *Zločin a trest* bezesporu „může být nápomocnou pro lepší pochopení tohoto románu Dostojevského jako celku a pro posouzení role právní terminologie v něm“, jak sama diplomantka konstatuje na s. 4, nicméně k uvedené monografii se

diplomová práce již podrobněji nevrací – a nedává zjištění Schurové do vztahu se zjištěními vlastními.

Tato absence některých klíčových souvislostí práci ve výsledku ubližuje. Výše uvedená monografie (nebo jiná podobná práce) mohla diplomantčinu translatologicko-právnímu „experimentu“ dát určitý rámec, jenž by umožňoval jednotlivým postřehům dát celistvější smysl: například tím, že by – v základních obrysech – uvedl do vzájemného vztahu jednotlivé trestněprávní termíny s Dostojevského akcentem na morální dilemata jeho hrdinů.

I tak má však tato diplomová práce svůj význam. Dokladem toho je především kapitola *Doporučení pro překlad právních pojmů v románech Dostojevského* (s. 56–73), která srozumitelně a přesvědčivě ukazuje vhodnost různých překladatelských řešení. Svůj význam vposledu mají i medailonky jednotlivých českých překladatelů Dostojevského děl na s. 38–47, neboť o řadě těchto lidí je obtížné získat téměř jakékoliv bližší údaje. Diplomantce se v tomto směru mimo jiné podařilo zjistit a opravit matoucí nepřesnost v katalogu Národní knihovny ČR (s. 10).

Až na drobné výjimky (např. na s. 5, 26) je práce psána dobrou češtinou, byť přepis ruskojazyčných jmen měl být pečlivější (např. na s. 3, 21). Metodologicky nepřesvědčivá je rovněž diplomantčina snaha vyvodit zásadní souvislost mezi případným právnickým vzděláním jednotlivých překladatelů a adekvátností jejich překladatelských řešení (s. 38). Celkově však tato experimentálně laděná práce může sloužit jako vodítko nejen pro další badatele, ale především pro budoucí překladatele Dostojevského románů. Práci proto navrhuji hodnotit známkou velmi dobře.

26. ledna 2018

PhDr. Stanislav Rubáš, Ph.D.